

Sygn. akt IV KK 709/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 stycznia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek

SSN Eugeniusz Wildowicz

Protokolant Małgorzata Gierczak

w sprawie **K. K.**

skazanego z art. 288 § 1 k.k. i in.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 14 stycznia 2020 r.,

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego na niekorzyść skazanego
od wyroku Sądu Okręgowego w K.

z dnia 24 września 2019 r., sygn. akt VI Ka (...),

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w C.

z dnia 11 kwietnia 2019 r., sygn. akt II K (...),

**uchyla pkt 1 zaskarżonego wyroku i w tym zakresie
przekazuje sprawę Sądowi Okręgowemu w K. do ponownego
rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 11 kwietnia 2019 r., sygn. akt II K (...), Sąd Rejonowy w C.
uznał K. K. za winnego:

1. popełnienia występku z art. 288 § 1 i 2 k.k. (przy przyjęciu, że jest to wypadek mniejszej wagi) i za to wymierzył mu karę 3 miesięcy ograniczenia wolności polegającej na wykonywaniu nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 godzin w stosunku miesięcznym (pkt 1 wyroku);
2. popełnienia występku z art. 278 § 1 i 3 k.k. (przy przyjęciu, że jest to wypadek mniejszej wagi) polegającego na tym, że „w dniu 16 września 2017 r. w C. w mieszkaniu przy ul. R. zabrał w celu przywłaszczenia mienie w postaci telefonu komórkowego m-ki Huawei P8 Lite o wartości 550 zł, na szkodę K. K.” i za to wymierzył mu karę 3 miesięcy ograniczenia wolności polegającej na wykonywaniu nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 godzin w stosunku miesięcznym (pkt 2 wyroku);
3. popełnienia występku z art. 190 § 1 k.k. i za to wymierzył mu karę 2 miesięcy ograniczenia wolności polegającej na wykonywaniu nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 godzin w stosunku miesięcznym (pkt 3 wyroku).

W miejsce orzeczonych kar jednostkowych wymierzono oskarżonemu karę łączną 5 miesięcy ograniczenia wolności polegającą na wykonywaniu nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 godzin w stosunku miesięcznym (pkt 4 wyroku), rozstrzygnięto o dowodzie rzeczowym (pkt 5 wyroku), kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu oskarżycielce posiłkowej (pkt 6 wyroku) i oskarżonemu (pkt 7 wyroku) oraz o kosztach postępowania (pkt 8 wyroku).

Wyrok ten zaskarżył obrońca oskarżonego podnosząc, w zakresie objętym pkt. 2 wyroku, zarzuty obrazy prawa materialnego (art. 1 § 3 k.k. w zw. z art. 115 § 1 k.k. w zw. z art. 278 § 1 k.k.), prawa procesowego (art. 7 k.p.k. w zw. z art. 2 § 1 pkt 1 i § 2 k.p.k. oraz art. 4 k.p.k.) oraz błędu w ustaleniach faktycznych, a w zakresie objętym pkt. 1, 3 i 4 wyroku zarzut rażącej niewspółmierności kary.

Po rozpoznaniu apelacji obrońcy Sąd Okręgowy w K. wyrokiem z dnia 24 września 2019 r., sygn. akt VI Ka (...):

1. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

1. przypisany oskarżonemu w pkt. 2 wyroku czyn zakwalifikował jako wykroczenie z art. 119 § 1 k.w. w zw. z art. 2 § 1 k.w. i za to wymierzył oskarżonemu karę grzywny w wysokości 500 zł,
2. uchylił rozstrzygnięcie z pkt 4 zaskarżonego wyroku i w to miejsce połączył kary orzeczone w pkt. 1 i 3 tego wyroku wymierzając oskarżonemu karę łączną 3 miesięcy ograniczenia wolności polegającej na wykonywaniu nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 godzin w stosunku miesięcznym;
3. w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Ponadto rozstrzygnięto również o kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielone z urzędu (pkt 4 wyroku) oraz o kosztach postępowania odwoławczego (pkt 5).

Wyrok Sądu odwoławczego w części dotyczącej rozstrzygnięć zawartych w pkt 1 ppkt a i b sentencji zaskarżył wniesioną w dniu 16 grudnia 2019 r. na niekorzyść skazanego K. K. kasacją Prokurator Generalny. Zarzucił w niej: „rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa procesowego, a mianowicie art. 433 § 1 k.p.k. w związku z art. 440 k.p.k. i w związku z art. 109 § 2 k.p.s.w., polegające na przeprowadzeniu nienależytej kontroli odwoławczej i niezasadnym uznaniu, że utrzymanie w mocy wyroku Sądu I instancji, skazującego K. K. za przestępstwo z art. 278 § 1 i 3 k.k., byłoby rażąco niesprawiedliwe, albowiem nie uwzględniło, iż w dacie orzekania czyn ten, z uwagi na wartość zabranej w celu przywłaszczenia rzeczy ruchomej, wynoszącą 550 zł, stanowił wykroczenie stypizowane w art. 119 § 1 k.w., co w konsekwencji - z rażącą obrazą art. 2 § 1 k.w. - doprowadziło do zmiany kwestionowanego wyroku na korzyść oskarżonego poprzez przyjęcie, iż doszło do popełnienia wskazanego wyżej wykroczenia, podczas gdy zarówno w czasie popełnienia tego czynu, jak i w dacie orzekania tak w pierwszej, jak i w drugiej instancji, zarzucany oskarżonemu czyn zabroniony stanowił przestępstwo kradzieży”.

Przy tak zredagowanym zarzucie skarżący wniósł o uchylenie wyroku w części dotyczącej rozstrzygnięcia zawartego w pkt.1 ppkt. a i b oraz przekazanie sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w K..

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniesiona w niniejszej sprawie, z zachowaniem terminu określonego w art. 110 § 2 k.p.s.w., na niekorzyść skazanego kasacja jest oczywiście zasadna, w związku z czym możliwe było jej uwzględnienie w całości na posiedzeniu na podstawie art. 535 § 5 k.p.k. (w brzmieniu obowiązującym od dnia 5 października 2019 r. – art. 1 pkt 93 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw; Dz. U. z 2019 r., poz. 1694).

Zgodzić należy się z autorem kasacji, że orzekając w niniejszej sprawie poza granicami podniesionych w apelacji obrońcy zarzutów i dokonując zmiany wyroku w zakresie czynu przypisanego K. K. w pkt 2 orzeczenia sądu *meriti* Sąd odwoławczy w sposób rażąco naruszył w pierwszym rzędzie przepisy art. 433 § 1 k.p.k. w zw. z art. 440 k.p.k. stosowane odpowiednio w sprawach o wykroczenia na podstawie art. 109 § 2 k.p.s.w.

Podstawą takiego rozstrzygnięcia Sądu drugiej instancji było błędne przyjęcie przez ten Sąd, że czyn zarzucony oskarżonemu w akcie oskarżenia, a następnie przypisany w zaskarżonym wyroku, z uwagi na wartość przywłaszczonego mienia nie stanowił przestępstwa z art. 278 § 1 k.k., lecz jedynie wykroczenie stypizowane w art. 119 § 1 k.w. i tym samym uznanie, że w powołanym zakresie utrzymanie w mocy wyroku sądu *a quo* byłoby rażąco niesprawiedliwe.

Tymczasem, co przyznał zresztą w pisemnych motywach swojego orzeczenia sam Sąd Okręgowy w K. (s. 2-4), z uwagi na wartość skradzionego przez oskarżonego telefonu komórkowego – 550 zł, zarówno w czasie czynu (16 września 2017 r.), jaki i w czasie orzekania przez sądy obu instancji (Sąd Rejonowy w dniu 11 kwietnia 2019 r., a sąd *ad quem* w dniu 24 września 2019 r.) czyn ten stanowił przestępstwo a nie wykroczenie. Szerokie wywody w tym przedmiocie zawarte zostały zarówno w uzasadnieniu (samokrytycznym) poddanego kontroli kasacyjnej wyroku, jak i w części motywacyjnej kasacji, w związku z czym – dzieląc zawarte tam twierdzenia – za zbędne uznać należy ich w tym miejscu powtarzanie.

Uwzględniając powyższe, jedynie sygnalizacyjnie przypomnieć należy, że *tempore criminis* wartość progowa, stanowiąca podstawę do uznania kradzieży

za przestępstwo lub wykroczenie odpowiadała kwocie 500 zł, tyle bowiem wynosiła wówczas $\frac{1}{4}$ minimalnego wynagrodzenia ustalanego – stosownie do art. 47 § 9 k.w. – na podstawie ustawy z dnia 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. Nr 200, poz. 1679 ze zm.) – w 2017 r. wynagrodzenie to określone zostało rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 9 września 2016 r. na kwotę 2000 zł. Z kolei w datach orzekania w 2019 r. obowiązywał już (od dnia 15 listopada 2018 r.) przepis art. 119 § 1 k.w. w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 4 października 2018 r. o zmianie ustawy – Kodeks wykroczeń oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r., poz. 2077), w którym – odstępując od stosowania wskaźnika minimalnego wynagrodzenia za pracę (obowiązującego od dnia 9 listopada 2013 r.) – powrócono do kwotowego kryterium określania wartości szkody, decydującego o zakwalifikowaniu kradzieży jako przestępstwa lub wykroczenia i przyjmując, że granicę tę stanowi kwota 500 zł (regulacja ta obowiązuje zresztą do chwili obecnej).

Powyższej konstatacji nie mógł zmienić również fakt określenia minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2018 r. na kwotę 2100 zł (rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 12 września 2017 r. w sprawie minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2018 r.), co skutkowało obowiązującą w okresie od 1 stycznia 2018 r. do dnia 14 listopada 2018 r. kwotą graniczną 525 zł, która *in concreto* również nie uzasadniała uznania czynu oskarżonego za wykroczenie określone w art. 119 § 1 k.w.

Popełniony przez Sąd odwoławczy błąd niewątpliwie był rażący oraz charakteryzował się istotnym wpływem na treść zaskarżonego wyroku, doprowadził bowiem do zastosowania błędnego przepisu prawa materialnego – art. 119 § 1 k.w., w miejsce wynikającego z ustalonego w sprawie stani faktycznego art. 278 § 1 k.k.

Implikowało to uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w K. w części objętej wniesioną w tej sprawie kasacją Prokuratora Generalnego, a więc w odniesieniu do całego pkt. 1 (konieczność, po prawidłowym rozstrzygnięciu co do pkt. 2 aktu oskarżenia, także – w zależności od treści ponownego orzeczenia – rozstrzygnięcia co do kary łącznej) i przekazanie sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania przez Sąd drugiej instancji. Procedując powtórnie Sąd ten rozpozna

apelację obrońcy oskarżonego uwzględniając przepisy prawa procesowego, a także mające zastosowanie w tej sprawie regulacje materialnoprawne, bacząc na kierunek wniesionego wcześniej zwykłego środka odwoławczego (bezpośredni zakaz *reformationis in peius* określony w art. 434 § 1 k.p.k.), który pomimo złożenia kasacji na niekorzyść wyklucza możliwość rozstrzygnięcia w zakresie innego błędu dostrzeżonego przez autora kasacji, nie objętego jednak, z uwagi na powyższe uwarunkowania procesowe, nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia (art. 46 § 1 k.k.).

Mając na uwadze powyższe orzeczono, jak w części dyspozytywnej wyroku.